

10. Адміністративне право України : підручник / Ю.П. Битяк, В.М. Гаращук, О.В. Дьяченко та ін. ; за ред. Ю.П. Битяка. Київ : Юрінком Інтер, 2006. 635 с.
11. Антошин В.М. Адміністративно-правовий статус військового комісара : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2013. 21 с.
12. Сергієнко О.В. Правовий статус посадових осіб місцевого самоврядування: теоретико-правовий аспект. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2009. Вип. 18. С. 176–185.
13. Шестаков С.В. Адміністративно-правовий статус працівника міліції : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2004. 205 с.
14. Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України від 19 листопада 1992 р. № 2801-ХІІ. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>.
15. Про затвердження переліків закладів охорони здоров'я, лікарських, провізорських посад, посад молодших спеціалістів з фармацевтичною освітою, посад професіоналів у галузі охорони здоров'я та посад фахівців у галузі охорони здоров'я з у закладах охорони здоров'я : Наказ МОЗ України від 28 жовтня 2002 р. № 385. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207-vii>.
16. Щукін О.С. Правовий статус медичних працівників за трудовим законодавством України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05. Одеса, 2005. 26 с.
17. Чеботарьова Г.В. Кримінально-правова охорона правопорядку у сфері медичної діяльності : автореф. дис. ... д-ра. юрид. наук : 12.00.08. Київ, 2011. 49 с.
18. Безпрозванна В.М. Право на медичну діяльність та правовий статус медичних організацій (до проблеми державного регулювання прав медичних працівників). *Економіка та держава*. 2010. № 10. С. 116–117.

**ЩУПАКІВСЬКИЙ Р. В.,**

докторант докторантури та ад'юнктури  
(Дніпропетровський державний  
університет внутрішніх справ)

УДК 342.9

DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736-2019-5-2-16>

### **ПРОЦЕДУРИ ПРИТЯГНЕННЯ ДО АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ**

Стаття присвячена аналізуванню категорії процедури притягнення до адміністративної відповідальності за правопорушення в телекомунікаційній сфері.

Автор у статті зауважив, що адміністративні стягнення, головним із яких є штраф, накладаються в рамках, які встановлені нормативно-правовими актами, що передбачають відповідальність за здійснене правове порушення, в точному співвідношенні до КУпАП. Накладення адміністративного стягнення в телекомунікаційній сфері є важливим і досить відповідальним процесом, що вимагає від органів та їхніх посадових осіб урахування встановлення особи правопорушника, ступеня вини, майнового стану, а також характеру правового порушення заради правильного використання до кожного правопорушника належного заходу адміністративного примусу.

У статті автор відмічає, що справи стосовно правових порушень у рамках телекомунікаційної галузі розв'язуються та розглядаються в провадженні



у справах щодо адміністративного правопорушення, яким притаманні певні завдання та характерні риси, які також проаналізовано в межах статті.

Визначено, що адміністративно-запобіжними заходами в телекомунікаційній галузі є сукупність заходів впливу моральної, фізичної, організаційної природи, що допомагають виявляти та не допустити правові порушення в телекомунікаційній галузі, забезпечити порядок й нормальну зв'язкову роботу. До заходів адміністративно-запобіжного типу в телекомунікаційній сфері можна віднести, зокрема, такі процедури з перевірки: реєстрації установок мовлення проводового типу; документів дозвільної природи; якості надання споживачам послуг у сфері телекомунікацій операторами та провайдерами; документів у посадових осіб щодо підтвердження відповідності засобів й обладнання технічного типу, які застосовуються у зв'язковій мережі загального користування.

До органів, які притягують винних осіб до адміністративної відповідальності за здійснення проступку у сфері телекомунікацій та поштового зв'язку й розглядають справи в зазначеній галузі, відносяться органи Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, органи Українського державного центру радіочастот.

**Ключові слова:** адміністративна відповідальність, телекомунікаційне право, КУнАП, провадження у справах щодо адміністративного правопорушення.

The article is devoted to the category of the procedure of bringing to administrative responsibility for offenses in the field of telecommunications.

The author noted in the article that administrative penalties (for example, a fine) are imposed within the limits established by regulatory legal acts that provide liability for a legal violation, in exact proportion to the Code of Ukraine on administrative offenses. The imposition of an administrative penalty in the telecommunication area is an important and highly responsible process, requiring authorities and their officials to take into account the identification of the offender, the degree of guilt, property status, and the nature of the legal violation for the proper use of appropriate administrative enforcement measure against each offender.

In the article, the author notes that cases in relation to legal violations within the telecommunication industry are resolved and considered in the proceedings on administrative offenses, which have certain tasks and characteristics, which are also analyzed in this article.

It is determined that the administrative and preventive measures in the telecommunication industry are a set of measures of influence of moral, physical and organizational nature that help to detect and prevent legal violations in the telecommunication industry, to ensure order and normal communication work. Administrative and security measures in the telecommunications field include, in particular, the following verification procedures: registration of wire-type broadcasting installations; documents of a permitting nature; the quality of the provision of telecommunication services to consumers by operators and providers; Officials certifying compliance of technical equipment and equipment used in the public communications network.

The bodies that bring the culprits to administrative responsibility for committing a misdemeanor in the field of telecommunications and postal services and consider cases in this area include the bodies of the National Commission, carrying out state regulation in the field of communications and information, the Administration of the State Service for Special Communications and Information Protection of Ukraine, bodies of the Ukrainian State Center of Radio Frequencies.

**Key words:** administrative responsibility, telecommunication law, the CUoAO, misdemeanour proceedings (proceedings for administrative offences).



**Вступ.** Адміністративним законодавством не лише визначено фактичні підстави стосовно використання, системи адміністративних стягнень, однак і передбачено реальні правила й підстави їхнього накладення. У разі коли йде мова про застосування будь-яких адміністративних стягнень, то вона засновується на великій кількості різноманітних принципів: законності, гласності, гуманізму, невідворотності покарання тощо. Безпосередньо термін «адміністративне стягнення» можна визначити матеріалізованим виявом адміністративної відповідальності, негативним правовим наслідком неправомірної поведінки особи, якою вчинено адміністративний проступок та яка має відповісти за власні протиправні дії й понести за такі дії покарання – окремі несприятливі моральні, матеріальні й фізичні заходи [1, с. 79].

**Стан дослідження.** Наразі варто звернути увагу на наукові праці вчених, завдяки яким формуються теоретичні основи адміністративної відповідальності за правопорушення в телекомунікаційній сфері. Зокрема, це роботи В. Авер'янова, О. Бандурки, Д. Бахраха, Ю. Битяка, Р. Калюжного, С. Ківалова, В. Колпакова, Т. Коломоєць, С. Мосьондза, Д. Овсянко, О. Стапенка, Г. Пономаренко, О. Рябченко, М. Тищенко тощо.

**Результати дослідження.** Адміністративні стягнення накладаються в рамках, які встановлені нормативно-правовими актами, що передбачають відповідальність за здійснене правове порушення, в точному співвідношенні до КУпАП. До правил накладення адміністративного стягнення відноситься, перш за все, те, що за здійснений проступок накладається стягнення лише того різновиду, що встановлюється в санкції певної статті КУпАП. Наприклад, адміністративний арешт за порушення Правил надання й одержання послуг у сфері телекомунікацій не можна використовувати, адже таке стягнення санкцією ст. 148<sup>1</sup> КУпАП не передбачається. Стягнення накладають в чітко визначених законодавчих рамках. Вищенаведене означає, що наявна заборона до використання стягнення нижче визначеної межі, що передбачається санкцією певної статті, чи навпаки, перевищення максимальної межі. Наприклад, у разі, коли наявне порушення статті 148<sup>2</sup> КУпАП – порушення умов й порядку надання зв'язкових послуг у мережах загального користування – стягненням адміністративного типу постає штраф від 50 до 100 неоподаткованих мінімумів доходів громадян, безпосередньо в таких рамках його і потрібно використовувати. Додаткові стягнення, по-третє, накладаються виключно в ситуаціях, коли вони передбачені законодавством (за правові порушення адміністративного типу в рамках телекомунікаційної сфери передбачено додаткове стягнення, яке вміщено у статті 146 КУпАП). Останнє, що потрібно зауважити, це те, що під час накладання адміністративного стягнення мають дотримуватися вимоги стосовно підвідомчості справ, наявності складу проступку, строків давності, тощо.

Характер правового порушення визначається його об'єктом – тими відносинами суспільства, на які здійснює посягання проступок (наприклад, відносини, які виникають у зв'язковій сфері), та ознаками, якими характеризується об'єктивна сторона правового порушення (діяння, знаряддя та спосіб здійснення правового порушення, обстановка, час, розмір шкоди, що була заподіяна).

Наступним аспектом під час накладення адміністративного стягнення в рамках телекомунікаційної сфери постає ступінь вини правопорушника. Вина проявляється у психічному ставленні особи до здійсненого проступку та наслідків, що він поніс за собою [2, с. 88]. Здійснення умисного правопорушення має різницю від здійснення необережного порушення законодавства, адже в першому випадку рівень вини порушника є вищим. Певні види правових порушень можна вчинити виключно з умислом (наприклад, здійснення обладнання й експлуатації установок мовлення проводового характеру за браком належної реєстрації чи дозволу у відповідності до ст. 144 КУпАП).

Під час застосування заходів впливу на правові порушення в рамках телекомунікаційної галузі, зокрема і адміністративних стягнень, важливим є чітке регулювання різноманітних строків давності притягнення винної особи до адміністративної відповідальності. Статтею 38 КУпАП встановлюється правило про те, що адміністративне стягнення може накладатися не пізніше двох місяців із моменту здійснення правового порушення [3]. Також встановлюються такі три можливі варіанти визначення початку перебігу строку давності:



день здійснення правопорушення, день його виявлення й день винесення постанови щодо відмови в порушенні чи закриття кримінального провадження.

Крім зазначених вище правил щодо накладення адміністративних стягнень у телекомунікаційній галузі, важливим можна визнати правило накладення стягнень за множинність адміністративних проступків. Множинністю адміністративних проступків постає здійснення однією особою кількох складів правопорушень, що не втратили правового значення на момент вирішення питання щодо відповідальності винної особи [4, с. 510]. Класифікаційним критерієм множинності адміністративних проступків є здійснення нового правопорушення до чи після притягнення до відповідальності за минуле правове порушення. Виділити можна сукупність та повторюваність.

Так, під час накладення адміністративного стягнення в телекомунікаційній галузі мають враховуватися об'єктивний й суб'єктивний критерії. Об'єктивний критерій можна охарактеризувати накладенням адміністративного стягнення в чіткій відповідності до вимог, які встановлюються КУпАП. При цьому потрібно враховувати характерні риси правового порушення, зокрема такі: його суспільну небезпеку, майнову шкоду, шкідливі наслідки. Суб'єктивним критерієм передбачені характерні риси порушника, зокрема: майновий статус, ступінь вини, звернення уваги на обставини, якими пом'якшується або обтяжується адміністративна відповідальність.

Таким чином, розуміємо, що накладення адміністративного стягнення в телекомунікаційній сфері є важливим й досить відповідальним процесом, що вимагає від органів та їхніх посадових осіб урахування встановлення особи правопорушника, ступеня вини, майнового стану, а також характеру правового порушення заради правильного використання до кожного правопорушника належного заходу адміністративного примусу [5].

Варто відмітити, що справи стосовно правових порушень у рамках телекомунікаційної галузі розв'язуються та розглядаються у провадженні у справах щодо адміністративного правопорушення. Таке правопорушення можна визначити як низку послідовних дій уповноважених органів і їхніх посадових осіб, а в певних випадках – також інших суб'єктів, якими відповідно до норм адміністративного законодавства здійснюються заходи, що спрямовані на притягнення винних осіб до відповідальності й гарантування здійснення постанови, яку було винесено [6, с. 198]. Провадження у справах щодо адміністративних правопорушень включає в себе:

1) розслідування адміністративного типу (характеризується порушенням справи, встановленням обставин фактичного характеру, процесуальним оформленням наслідків розслідування, направленням матеріалів задля розгляду підвідомчими органами);

2) розгляд справи (характеризується підготовкою до розгляду, аналізуванням матеріалів та обставин, що було зібрано, прийняттям постанови, доведенням постанови до відома осіб, що є зацікавленими);

3) перегляд постанови (характеризується оскарженням чи опротестуванням постанови, перевіркою законності постанови, винесенням, виконанням рішення й постанови: зверненням постанови до виконання, безпосереднім виконанням).

Відповідно до статті 245 КУпАП до завдань провадження у справах щодо адміністративних правопорушень, зокрема і в телекомунікаційній галузі, відносять:

– з'ясування своєчасного, всебічного, повного та об'єктивного характеру стосовно обставин справи;

– розв'язання справи в чіткій відповідності до закону;

– гарантування здійснення постанови, яку було винесено;

– виявлення умов і причин, які сприяють здійсненню адміністративних правопорушень;

– виховання громадян у дусі додержання положень законів та зміцнення законності [7, с. 543].

Характерні риси провадження у справах щодо порушень законів у телекомунікаційній галузі мають відношення лише до органів розгляду справ щодо адміністративних



правопорушень; процесу виявлення правових порушень; предмета доведення; посадових осіб, якими складаються протоколи, й різноманітних стягнень адміністративного типу, що використовуються до винної особи [8].

Згідно зі статтею 255 КУпАП право складати протоколи про правопорушення, що зазначені ст.ст. 144–148<sup>5</sup>, 164 (у частині, що має відношення до порушення порядку провадження діяльності господарського типу у зв'язковій галузі) й 188-7, мають уповноважені посадові особи НКРЗІ, а за статтею 148 – посадові особи органів внутрішніх справ (ОВС) (Національної поліції).

Провадження у справі щодо адміністративних правопорушень у телекомунікаційній галузі й інших сферах починається з виявлення порушень, збирання, оцінки, закріплення доказів.

Усе це реалізується за допомогою проведення планових й позапланових перевірок і системи певних заходів, зокрема щодо вимірювання параметрів мереж телекомунікацій. Дані заходи націлено на виявлення й усунення правопорушень і недоліків учасниками телекомунікаційного ринку. Позаплановими перевірками є цільові перевірки, які здійснюються щодо телекомунікаційних операторів і провайдерів, телекомунікаційних споживачів, виробників і постачальників телекомунікаційних технічних засобів, їхніх філій, інших відокремлених структурних підрозділів задля перевірки додержання відповідних законодавчих вимог, зокрема ліцензійних умов, стандартів, інших нормативно-правових актів у телекомунікаційній галузі й специфічних умов ліцензій. Відповідно до п. 4.5. Порядку здійснення державного нагляду за ринком телекомунікацій на проведення позапланової перевірки суб'єкта телекомунікаційного ринку надається не більше 10 робочих днів [9].

Що ж стосується планових перевірок, то відповідно до п. 3.1. Порядку здійснення державного нагляду за ринком телекомунікацій вони здійснюються не частіше одного разу в три роки відповідно до плану перевірок суб'єктів ринку телекомунікацій, який затверджується рішенням НКРЗІ.

Під час складання протоколів щодо адміністративних правопорушень уповноваженою особою обов'язково мають бути дотриманні вимоги, що передбачено статтею 256 КУпАП [7, с. 551]. У випадку складання протоколу адміністративного типу за правові порушення в телекомунікаційній галузі важливо у протоколі зазначити наявність документів (дозволів й ліцензій), якими засвідчуються права власності або користування мережами телекомунікацій; шкоду (у випадку її наявності), що було заподіяно зв'язковими лініями й спорудам через порушення Правил їхньої охорони, місцевість і розташування зон охоронного характеру відповідно до Правил охорони ліній й споруд зв'язку; розміщення (зокрема адресу) таксофонів у випадку їхнього пошкодження тощо.

Визначальною стадією провадження у справах щодо адміністративних правопорушень в телекомунікаційній галузі постає розгляд справи. Справи щодо адміністративних правопорушень у телекомунікаційній галузі розглядаються в 15-денний термін від моменту отримання органом або його посадовою особою, що мають право розгляду справи, протоколу щодо адміністративного правопорушення, крім статті 146 КУпАП, справу за якою мають розглядати у 3-денний строк.

Важливою стадією провадження визначимо також винесення постанови щодо накладення адміністративного стягнення, яким постає матеріалізоване виявлення адміністративної відповідальності, правовий негативний наслідок неправомірної поведінки особи, якою було здійснено адміністративний проступок та яка має відповідати за власні протиправні дії й бути покараною за допомогою певних несприятливих моральних, матеріальних й фізичних заходів [10, с. 79].

Одним із розповсюджених заходів адміністративного впливу в телекомунікаційній галузі постає використання до особи штрафу й/або конфіскації предмета, який постав зняряддям здійснення чи безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення.

За певні проступки накладається штраф у розмірі до 200 неоподаткованих мінімумів доходів громадян (відповідно до ст. 148<sup>4</sup> КУпАП – застосування засобів й обладнання техніч-



ного типу, що використовувалися у зв'язкових мережах користування загального характеру, без документа щодо підтвердження відповідності). Мінімальний розмір даних стягнень вказується в санкціях правових положень, якими передбачено відповідальність адміністративного типу, зокрема ч. 2 ст. 144: здійснення обладнання й експлуатації радіотрансляційної точки мовлення проводового характеру за браком належної реєстрації чи дозволу – штраф до одного неоподаткованого мінімуму доходів громадян.

Конфіскацію предмета, що є знаряддям здійснення чи безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення, застосовують у вигляді стягнення за правове порушення, що було вчинено із застосуванням таких предметів чи пов'язаних із ними. Велика кількість норм законодавства встановлює відповідну специфіку використання такого адміністративного стягнення, як конфіскація. Головною характерною рисою даного виду стягнення вважаємо те, що конфіскації підлягає не все майно та не всякі предмети, а виключно ті речі, що мають відношення до правопорушення, або такі, які прямо вказані в санкції правової норми. Конфіскацію потрібно відрізнити від вилучення предметів, адже останнім постає захід задля зупинення правового порушення, що має відношення до відшкодування його вартості попередньому власнику, а конфіскацію застосовують, аби здійснити повернення предмета в державну власність [8].

Так, здійснивши аналіз ознак провадження у справах щодо адміністративних правопорушень у телекомунікаційній галузі, потрібно зазначити його головні характерні риси:

- особливості органів розгляду правових адміністративних порушень у телекомунікаційній галузі;
- безпосередньо процедура, крім КУПАП, врегульована підзаконними нормативними актами суб'єктів використання стягнень адміністративної природи;
- специфічність процесу виявлення правового порушення, яка полягає в наданні права виконувати спеціальні перевірки уповноваженими на такі дії органами;
- предмет доказування;
- специфіка посадових осіб, що повинні складати протоколи. Ними є інспектори держави [8].

**Висновки.** Підводячи підсумки, необхідно зауважити, що адміністративно-запобіжними заходами в телекомунікаційній галузі є сукупність заходів впливу моральної, фізичної, організаційної природи, що допомагають виявляти та не допустити правові порушення в телекомунікаційній галузі, забезпечити порядок й нормальну зв'язкову роботу. До заходів адміністративно-запобіжного типу, що використовуються ОВС задля запобігання правопорушенням адміністративного характеру в телекомунікаційній сфері, можна віднести такі процедури з перевірки:

- реєстрації установок мовлення проводового типу;
- документів дозвільної природи;
- якості надання споживачам послуг у сфері телекомунікацій операторами та провайдерами;
- документів у посадових осіб щодо підтвердження відповідності засобів й обладнання технічного типу, які застосовуються у зв'язковій мережі загального користування [11; 12].

Справи щодо адміністративних правових порушень, що пов'язані з порушенням нормативно-правових актів у телекомунікаційній галузі й сфері поштового зв'язку, розглядають органи Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, органи Українського державного центру радіочастот.

Під час боротьби із законодавчими порушеннями в телекомунікаційній галузі реалізуються заходи стосовно запобігання правовим порушенням, що може використовувати Національна поліція (як приклад таких засобів можна навести проведення нарад, бесід, консультацій із населенням тощо).



**Список використаних джерел:**

1. Адміністративне право України : навч. посіб. / за заг. ред. Т.О. Коломоєць, Г.Ю. Гулевської. Київ : Істина, 2007.
2. Адміністративне право України : навч. посіб. / за заг. ред. Т.О. Коломоєць, Г.Ю. Гулевської. Київ : Істина, 2007.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Кодекс України, Закон від 07.12.1984 № 8073-X / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР)* 1984, додаток до № 51. Ст. 1122.
4. Бахрах Д.Н. Административное право России: учебник для вузов. Москва : Норма-Инфра М, 2000.
5. Леонідова О.О. Порядок накладення адміністративних стягнень за вчинення правопорушень у сфері телекомунікацій. *Актуальні проблеми державного управління*. 2009. № 1. С. 482–487. URL : [http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdy\\_2009\\_1\\_63](http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdy_2009_1_63).
6. Александров Ю.В. Уголовное право УССР: общая часть : учебник. Київ : Вища шк., 1984.
7. Кодекс України про адміністративні правопорушення : науково-практичний коментар / Р.А. Калюжний, А.Т. Комзюк, О.О. Погрібний та ін. Київ : Всеукр. асоц. видавців «Правова єдність», 2008.
8. Леонідова О.О. Особливості провадження у справах про адміністративні правопорушення у сфері телекомунікацій. *Юрист України*. 2012. № 1-(18-19). С. 72. URL : [http://nbuv.gov.ua/UJRN/uy\\_2012\\_1-2\(18-19\)\\_12](http://nbuv.gov.ua/UJRN/uy_2012_1-2(18-19)_12).
9. Про затвердження Порядку здійснення державного нагляду за ринком телекомунікацій : Рішення, Порядок від 13.12.2012 № 649. *Офіційний вісник України* від 08.02.2013 р. № 8. С. 163. Ст. 294.
10. Мосьондз С.О. Адміністративне право України у схемах і визначеннях : навч. посіб. Київ : Прецедент, 2006.
11. Леонідова О.О. Адміністративна відповідальність за проступки в сфері телекомунікацій : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2010.

**ЯЩЕНКО Т. В.**,  
аспірант кафедри  
адміністративного права  
(Київський національний університет  
імені Тараса Шевченка)

УДК 342.951

DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736-2019-5-2-17>

**АНАЛІЗ СУЧАСНИХ ТЕНДЕНЦІЙ ФУНКЦІОНУВАННЯ МЕГАРЕГУЛЯТОРІВ  
ЯК СУБ'ЄКТІВ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ  
У СФЕРІ РИНКІВ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ**

У цій статті розглянуто тенденції поширення особливих суб'єктів державного регулювання у сфері ринків фінансових послуг – мегарегуляторів. Незважаючи на розмаїття учасників ринків фінансових послуг, істотні відмінності щодо організації та діяльності таких учасників, функції щодо регулювання сфери ринків фінансових послуг все частіше закріплюються за єдиним суб'єк-

